

NÉPÚJSÁG

2026. július 11.,
szombat

LXXVIII. évfolyam
151. (22311.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Lezárult a kéességvizsga

Módosították a felvételi kódokat

Fotó: Nagy Tibor

Július 8-án, szerdán hivatalosan is közzétették a nyolcadikosok képességfelmérő vizsgájának végső, óvások utáni eredményeit. Az elbírálás után Maros megyében a diákok 73,32 százaléka ért el legalább ötös átlagot.

Szeredai Vivien

Nița Fănică főtanfelügyelő-helyettes és a megyei vizsgabizottság elnöke lapunknak elmondta, hogy a vizsgára összesen 3875 diák iratkozott be, közülük 3718-an vettek részt a román nyelv és irodalom vizsgán (95,84%), illetve 3699-en a matematika vizsgán (95,45%).

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje

**idejében
megújítani
előfizetését!**

Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
olcsóbban,
mint ha megvásárolná!

Mechanomorphosis

Ughy Levente mindig valami meglepőt alkot a maga sajátos stílusában, mondandóját totemekbe sűríti, akár a kereszténység elterjedése előtti ősnépek, akik szimbólumokkal, képekkel kommunikáltak.

4.

Marosvásárhelyi
díjazottak a Magyar
Színházak 38.

Kisvárdai Fesztiválján

Galló Ernő és Sebestyén Aba, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának művészei díjjal térhettek haza az idei kisvárdai színházfesztiválról.

6.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Alig kezdődött el a vakáció

Nyári táborokban tanulnak, szórakoznak

A várva várt vakációt egyesek rögtön családi utazással, kirándulással kezdték, mások az aktív pihenést választották. Van, ahol jobb híján küldik a gyerekeket nyári táborokba (mit is tehetne a szülő, ha dolgozik, és még falusi nagyszülő sincs kéznél?), máshol örömmel választják ezt a gyerekek. A lényeg az, hogy kisebb költségből, de tanulással, játékkal, szórakozással, élményekkel töltsék ki a nebulók mindennapjait.

Gligor Róbert László

Tartalmas, élménydús programok, játékok, kézműves foglalkozások várják az érdeklődőket a szovátai Mariánium Házban szervezett nyári táborokban. Alig kezdődött el a vakáció, már több tábor is lezajlott: az első héten 16 jelentkezővel történelmi tábor szerveztek alsó tagozatos gyerekeknek, akik Nagy Lajos király korába tértek vissza lovagi párbajokra, vadászatokra, hatalmat és vagyont szerezni, reneszánsz zenére énekelni, s mindeközben sokat tanultak és játszottak, hogy majd a lopni induló álruhás király meséjével mutassák be szüleiknek, hogy mi mindennel gazdagodtak a hét során. Ezt követően zenés énektábor is szerveztek, ahol mind a 25 hely elkel. A népszerű táborban énekes foglalkozások, játékos románóra, kézműves foglalkozások töltötték ki a napot, a gyerekek népi gyermekjátékokat tanultak (románul is), de olyan kedvenc programjaik is voltak, mint a pizzasütés vagy a vízibombázás. A foglalkozások

(Folytatás a 2. oldalon)

JÚLIUS

11

SZOMBAT

A nappal hossza: 15 óra 35 perc

Ma **NÓRA, LILI**,
holnap **IZABELLA, DALMA** napja
Az év **192.** napja, hátravan **173** nap

IDŐJÁRÁS

Napos

Hőmérséklet:
max.: 26°C
min.: 12°C

naptár

Isten éltesse!

IZABELLA: vagy az Elisabeth spanyol eredetű alakváltozata vagy a babiloni-héber eredetű Jesabel névnek a módosulása, aminek jelentése: van Ur.
DALMA: magyar eredetű név, Vörösmarty alkotta eredetileg férfinévnek, talán a nyelvjárási dalma szóból, melynek jelentése: kedves, varázslatos.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2026. július 10.	
1 €	5,2337 lej
1 \$	4,5791 lej
100 Ft	1,4694 lej
1 g arany	604,0057 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Miniatűr világ. Babamesék – a néprajzi múzeumban

A Maros Megyei Múzeum Néprajzi és Népművészeti Osztályán, a Toldalagi-palotában (Rózsák tere 11. szám) *Miniatűr világ. Babamesék* címmel nyílt kiállítás Jancsó Melinda – egybek mellett – viktoriánus kori, kortárs és hiperrealista játékbákokat is felölelő magángyűjteményéből.

Nyári táborokban tanulnak, szórakoznak

(Folytatás az 1. oldalról)

vezetésébe volt kórustagok és a cserkészek is bekapcsolódtak.

A Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekek- és Ifjúsági Kar a Balaton körül és a Bakonyban tart missziós körutakat a napokban, ezt kórustábor előzte meg, de június 29-én vendégül látták a budapesti Madách Imre Gimnázium kórusát is, amikor szebbnél szebb kórusművekkel örvendeztették meg egymást, valamint Kacsóh Pongrác János vitéz című daljátékából is felcsendültek részletek.

Kihívás, de jó érzés

Szabédon kétéves szünet után (amikor nagyméretű munkálatok folytak az egyházközségben) ismét sikerült vakációs bibliahetet szervezni az unitárius gyülekezet gyermekei számára. Ezen főként szabédiak vettek részt, és nemcsak unitáriusok, hanem más felekezettűek is, és néhány innen elszármazott fiatal család is elhozta apróságait a június 22–26. között

megtartott programokra – tudtuk meg *Jenei Sándor Levente* lelkész-től.

A délelőttönként tartott foglalkozásokra 46 gyermek érkezett, a programok megvalósítását 15 felnőtt és ifjúsági egyletes önkéntes segítette, vezette. Az idei hét témája a Na, ki a király? volt, így minden nap egy bibliai királyt ismerhettek meg az 5–12 éves gyerekek: Saul, Dávidot, Salamont, Nabukodonozort és Jézust: a bibliai történeteket rajzfilmben is láthatták a gyerekek, a témához kapcsolódó színezőket kaptak, közben ifjúsági énekeket tanultak, de jutott idő játéokra, és volt napi meglepetés is, péksütemény, édesség, gyümölcs, fagyalt. A gyerekek nagyon várták az idei bibliahetet, örömmel érkeztek az alkalmakra nap mint nap, a csúcspanon 57 személy vett részt, habár több család már kirándulni vitte a vakációzó gyerekeit.

Nagy kihívás volt ennyi gyerekkel dolgozni, de nagyon jó érzés is, öröm látni, hogy a különböző kor-

osztályú gyerekek megtalálták a közös hangot, együtt játszottak, énekeltek. Nagy lelki elégtétel, hogy sikerült őket odavonzani, ki szabadultak az otthoni világukból, ahol lefoglalja őket az internet, a játék. Öröm látni, hogy ebben a fura világban, ahol annyi kihívás, csapda vár rájuk, és elkallódhatnak, ennyire sokan és aktívan kapcsolódtak be ilyen tevékenységekbe. Így lehet közösségformáló erőt bevinni az ő kicsi világukba – értékelte az egyházközségi rendezvényt a Népújságnak a lelkipásztor, megköszönve a segítők, pedagógusok munkáját, és a szülők hozzájárulása mellett hálásan kiemelte a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. 200 ezer forintos pályázati támogatását is, amely révén gazdagabb, áldásosabb lehetett a tábor néhány napja.

Sokat áldoznak a gyermekekre

A tavalyi ivói tábor után a nyárádszeredai főtéri református egyházközség gyermekei idén Zeteváralján tölthették a nyári táborukat az erdőszentgyörgyiekkel együtt. Minden évben igyekeznek számukra táborozási lehetőséget biztosítani, és mivel idén a gyerekek éve van, próbálnak számukra minél több lehetőséget nyújtani, a nyári táborokat is ennek égisze alatt szervezik – mondta el lapunknak *Tőkés Attila* lelkipásztor. Így július 1–5. között ideális helyszínen, nagyon finom étek mellett nagyon jó programokban lehetett része 48 alsó tagozatos gyereknek, akik mellett tíz felnőtt önkéntes se-

(Folytatás az 1. oldalról)

Az anyanyelvi próbára 1286 magyar diák iratkozott fel, akik közül 1214-en vettek részt (94,40%) a megmértetésen, a német anyanyelvre jelentkező 98 diák pedig 100 százalékos jelenlétet tanúsított. Ez alapján a próbánkénti jelenléti arány 1-1,22 százalékkal volt magasabb, mint tavaly.

Niță Fănică kiemelte, hogy a megyében összesen 293 óvási kérelmet nyújtottak be – 155-öt román nyelv és irodalomból, 97-et matematikából, 41-et pedig anyanyelvből – , ami a vizsgázók 3,56 százalékát teszi ki. Az óvások utáni, tantárgyankénti átlagok a következőképpen alakultak a megyében: román nyelv és irodalomból 6,35 (73,37%-os siker), matematikából 6,02 (66,69%-os siker), anyanyelvből pedig 7,86 (89,78%-os siker) volt. Így az újraértékelés után 73,30 százalékról 73,32 százalékra nőtt azoknak az aránya, akik legalább ötös átlagot értek el.

Tízes dolgozatokból is bőven akadt Maros megyében. Román nyelv és irodalomból négy diák, matematikából két diák, anyanyelvből pedig 21 diák (mind magyar anyanyelvűek) remekelt. Megyénkben egyetlen tökéletes dolgozat született: Daria Păncă, az Alexandru Papiu Ilarian Főgimnázium diákja román nyelv és irodalomból, illetve matematikából is tízes jegyet ért el.

Kezdődik a felvételi jelentkezés

A következő lépésként július 13-án, hétfőn elkezdődik a felvételi jelentkezés azok számára, akik nem szaklíceumot (például sport, művészet, pedagógia) választottak. Niță Fănică elmondta, hogy a diákok a jelentkezési lap kitöltésekor fel kell tüntessék azoknak a középiskolai osztályoknak a kódját, ahol tovább szeretnének tanulni. A vizsgán elért eredmények és a megjelölt opciók alapján számítógépes rendszer osztja szét a diákokat az osztályokba.

Budapesti fiatalok is szórakoztatták a szavátai Kodály kórus énekeseit

Fotó: Mariánium – Kodály Zoltán Népfőiskola

gította a tervezett programok megvalósítását.

Az idei téma a bibliai gyógyítástörténetek volt. A reggeli torna és étkezés után közös énekléssel indították a napi tevékenységeket, a bibliai történetek megismerését a felnőttek dramatizált játéka is segítette, volt elmélyítés is, de a gyerekeknek tovább kellett gondolniuk a történeteket, és este különböző formákban (például népdalban, interjúban) elő kellett adniuk. Voltak a történetekhez kapcsolódó kézműves tevékenységek is, délutánonként pedig sok fürdőzés, kirándulás a zetelaki víztározóhoz, ahol a mászófalat, gokartot és a vízbiciklit is kipróbálhatták, de volt tábori olimpia is és tábortűz sok énekléssel.

Hitéletük szempontjából nagyon sokat jelent egy ilyen tábor a gyerekeknek, mert a bibliai történeteken keresztül biblikus szemléletet élnek meg, közelebb kerülnek Istenhez, fejlődnek hitükben, együtt imádkoznak és énekelnek Isten dicsősé-

gére, egyszóval sok áldást hoz a gyerekek életére – magyarázta a nyárádszeredai lelkész a nyári tábor hasznosságát, hozzátéve, hogy ezért tartja fontosnak az egyházközség presbitériuma és diakóniai csoportja a gyermekalkalmak támogatását. Az idei tábor költségeinek felét a gyülekezet vállalta fel, másik részét fedezték a szülők.

Az egyházközség gyermekei számára július 13–17. között itthon szervezik meg a vakációs bibliahetet, ahol évről évre nő a résztvevők száma, az idei foglalkozásokra naponta száz gyermeket várnak, velük 15 önkéntes dolgozik naponta. Ezek a tanítónők, óvónők, vallástanárok már a második hetüket áldozzák fel a vakációból a gyerekek érdekében, ezt jelenti hivatásszerűen megélni a gyermekekért azt, ami nem munkahely – toldotta meg a lelkész.

A gyülekezet nagyobb gyermekei, ifisei számára az egyházközség augusztus elején szervez nyári tábor, ugyancsak Zeteváralján.

Sok érdekes program befért a nyárádszeredai gyermekek táborozásába Fotó: Tőkés Attila

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES:
Benedek István
LAPSZERKESZTŐ:
Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szeredai Vivien, Szer Pálósy Pirooska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Szabó Ivett. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.

Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.

A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

A NÉPÚJSÁG HETI KULTURÁLIS MELLÉKLETE

Műzsa

1734. szám

SZERKESZTETTE: KAÁLI NAGY BOTOND

Hervay Gizella

De profundis

Egy nap kilépsz a fájdalomból,
otthagysz a sóbálványt a hátráló fákkal
és hangtalanul a sárba zuhansz.
Agyagba kövülsz,
hagyod, hogy térképet terítsenek oda,
ahol az arcod volt valaha.
S mikor már nem is sejtenek
talpuk alatt
az átvonulók,
megszólalsz.
Hangod a föld.
Fenn a csillagokat
sorba állította a téboly.
Lenn a mélyben
beomlott alagutak
kihunytt forradalmak fölött.
Jön a hajnal.
A vadribizli-bokor csupa remény.
Szemed helyén kút fakad.
Aztán a mindennapi görcs,
összerándulnak a gyökerek a föld alatt.
Lapít a fűben a csend,
szél fülel,
portyázik a por,
leülekszik az este:
két nap között a béke.

1982. július 2-án, 44 éve hunyt el Budapesten a költő, író és műfordító.
Született Makón, 1934. október 14-én.

Ughy Levente: Cyborganic, 2012

„A fürdőgyógyászat olyan, mint a zenében az operett”

Beszélgetés dr. Bartha András nyugalmazott szovátai igazgató-főorvossal, közművelődés-mecénással

Székely Ferenc

– Azonkívül, hogy orvos vagy, mi érdekelt még az életben?
– A vizuális művészetek, irodalom, történelem, sport, társadalomtudomány. Lakásomban az erdélyi festészet legszebb darabjai láthatók, amire mindig büszke vagyok. Hat darab Páll Lajos alkotás van a falon, ezek közül az egyik Páll Lajos önarcképe. Jött is néhányszor, hogy bármit fizet érte, adjam vissza, mert ő ilyet már nem tud festeni...
– Elhiszem, mert Gub Jenő tanár úr is azt mondta anno, hogy Lajos az egyik bivalyos képét kérte-könyörögte vissza tőle, hogy olyat már nem tud készíteni... Végül hogy egyeztetek ki?
– Megittunk egy kupa jó bort, s ha nem volt elég, kettőt is, és szent volt a békesség...
– Hogy sikerült ennyi Páll Lajos-képet megvásárolni/beszerezni tőle? Drágán adta, vagy kiegyeztetek egy mérsékelt árban?
– Baráti alapon, méltányos áron volt a vásár.
– No, de kanyarodjunk vissza, mert én a te életedre vagyok kíváncsi. Azt olvastam, Nagybányán születted, de Dicsőszentmártonban jártál iskolába. Mi köze volt a családnak, a

te születésednek ehhez az észak-erdélyi „aranyos” városhoz?
– Valóban, 1944. április 15-én ott születtem, mert a szüleim 1942-ben, a bécsi döntést követően Dicsőszentmártonból Nagybányára menekültek. 1940-ben Dicsőszentmárton Dél-Erdélybe került, román fennhatóság alá, és ők átszöktek Észak-Erdélybe. Ott a magyar rendfenntartók ipari központok felé irányították őket, hogy könnyebb legyen a megélhetés, így került édesapám a Főnixgyárba, amely arany- és ezüstolvasztással foglalkozott. Ott voltunk 1945 végéig, amikor visszaköltöztünk Dicsőbe, a régi lakásunkba.
– Megvolt még a régi lakás, nem költöztök oda be senki?
– Nem. A rokonok ott voltak, ők nem menekültek el.
– Mivel foglalkoztak a szülők?
– Iparosok voltak, felmenőim földművesek.
– Meséld a régi Dicsőszentmártonról!
– Dicsőszentmárton két részre tagolódott: a város délnyugati részében, Balázsfalva felé laktak a földművesek, az északkeleti részében, Balavásár felé, a főtéren lakott a polgárság: képviselők, orvosok, ügyvédek. A

választóvonal a város központjában lévő unitárius templom volt. Ide tartozik még, hogy a déli részben volt a Nitrogén Rt. művek, amit a magyarok építettek 1914-ben, Trianon előtt, és a keleti részben, Medgyes felé az Üveggyár. A régi dicsőiek nem azt mondták, „kombinát”, hanem nitrogéngyár.
– Most már érthető, hogy a te gyermekkorod Dicsőhöz kapcsolódik, és nem Nagybányához...
– Amikor én gyermek voltam, akkor a városnak fele magyar volt és fele román. Most kb. 20%-a magyar. Volt líceuma, mert én ide jártam gimnáziumba és középiskolába, de nem volt híres, viszont jó tanárok tanítottak benne, ami jó alapot biztosított a továbbtanulásra. Családomban nem volt senki értelmiségi; én és a húgom mentünk elsőként az orvosira; ő egy évvel később. Szüleim mindkét részről Barthák voltak, de nem voltak rokonok, mert voltak a „felső” Barthák és az „alsó” Barthák. Édesapám az alsó részből, édesanyám pedig a felső részből származott. Unitáriusok vagyunk, különben a dicsői unitárius templom a legrégebbi az egész Kis-Küküllő mentén, 1200-ból való. A legrégebbi családok mind unitáriusok voltak, később (Folytatás az 5. oldalon)

Figyelő, 2026

Mechanomorphosis

Ezzel a címmel nyitott szoborkiállítást Ughy Levente a június 26-án, Marosvásárhelyi Napokon a várban levő Vargák bástyájában. Az alkotásokat kizárólag a városnapokon lehetett megtekinteni. A művész szívesen elviszi más helyszínre is, amennyiben kap meghívást. A megnyitón a jelenlevőket Barabási Attila-Csaba, a vár osztályvezetője köszöntötte, a munkákat Vajda György méltatta. Az alábbiakban a megnyitó szöveget adjuk közzé, e heti mellékletünk az alkotásokkal illusztráljuk.

Vajda György

Ughy Levente mindig valami meglepőt alkot a maga sajátos stílusában, mondandóját totemekbe sűríti, akár a kereszténység elterjedése előtti ősnépek, akik szimbólumokkal, képekkel kommunikáltak. Ezek a munkák úgy fogalmazzák meg az üzenetet, hogy absztrahálnak, és ezáltal egyetemesek, a múltba nyúlnak, hogy a jelennek és a jövőnek üzenjenek. Gondoljuk csak el, több ezer év kellett, míg megfejthettük a hieroglifákat, ma is okoznak meglepetést a viking oszlopok, a maja totemek, és sorolhatnám azokat az üzenőfalakat, amelyeket ezek az őskultúrák hátrahagytak.

Ughy Levente korábbi alkotásaiban is ilyen misztikus üzeneteket rejtett el, amelyek igen tág értelmezést nyerhetnek bárki percepciója alapján. A jelenhez szólnak ezek az alkotások, de részelemeiben, van valami ősi, misztikus, ami elvezet a gyökerekhez. Tudjuk, hogy a vallás is úgy jelent meg, hogy az emberek ősidők óta valamiféle magyarázatot kerestek a természet jelenségeire, választ az élet nagy kérdéseire, hogy mi lesz velünk, ha

már nem leszünk. Kellett a felsőbb lény, amelyhez kötődtek, egy másvilág, ahol folytathatjuk földi létünk, egy fatikus misztikum, ami kapaszkodót nyújtott az elkerülhetetlen végzettel szemben.

Ughy Levente a maga módján szobrain keresztül keresi ezeket a kapcsolódási pontokat. Nem véletlenül, hiszen korábbi beszélgetésünkkel elmondta, hogy tanulmányozza ezeket az összimbólumokat, a mögötte álló világképet, a csillagképet, az állásukhoz kötődő mítoszokat, történeteket és a maga látatásában, elképzelésében újraalkotja ezeket

Digitális Nász, 2025

a jelképeket szobraiban. Van ebben valami tudatosság is, de munkáit tekintve inkább ösztönössége vezeti kezeit, amikor vésőt ragad és alkot. Figyelemre méltó, hogy egyre kifinomultabbak munkái, letisztultak a formák, és a bennünk elrejtett szimbólumok egymáshoz való viszonyulása is egyértelműbbé vált. Az ábrázolásmódban van valami turpisság. Ahány nézőpontból közelítjük meg, látjuk ezeket a szobrokat, annyi féleképpen értelmezhetjük elemeiket, ezek kapcsolatát egymással.

Mechanomorphosis – kelle ennél találhatóbb címet választani e tárlaton kiállított szobrok gyűjtőfogalmaként? Hiszen tökéletesen jellemzi a jelent, és talán még szomorúbban állíthatom, hogy azt a nem is olyan távoli jövőt, ami ránk vár. Ezekben a szobrokban benne van mindaz, ami

felé gyors léptekkel haladunk: az elgépiesedett, a mesterséges intelligencia által eluralt világunk, a sematizált, elembertelenedő kapcsolati rendszerünk, a pusztuló természet.

Charlie Chaplin *Csavargó* című filmjében már 1915-ben jelezte szimbolikusan, hogy a nagy gépezet fogaskereke beszippantja a kis csavargót. Alig több mint száz év telt el azóta, és rohamosan átalakult világunkban annak vagyunk tanúi, hogy a robotok, a mesterséges intelligencia átveszi az irányítást felettünk. Ezeket a gépeket mi magunk, emberek hoztuk létre, hogy könnyítsék a munkánkat, de most már abba a fázisba jutottunk, hogy képesek helyettesíteni minket. A Cyborganic című dombormű is arra a kérdésre keresi a választ, hogy e csapdahelyzet, amibe kerülünk, jó-e vagy rossz nekünk. Ajánlom, hogy keresse meg ki-ki maga erre a kérdésre a választ a szobor segítségével. Továbbá azt is, hogy merengjen el azon is, hogy hol a helyünk ebben a jelenkori univerzumban az Ecce Homo, a Sikoly, a Mechanomorph Entity vagy a Transzhumán című alkotások előtt. Ez utóbbi alkotás elfordított feje adja meg számomra a legjobb választ.

Érdemes elidőzni A béka című szobor előtt, amely az önmagunktól elidegenített természet üzenete. A béka leesett állával csodálkozik el azon, hogy mivé lett, kerekéken guruló lény, amelynek lábán nem az úszást segítő hártya van, hanem egy olló, ruháján pedig egy furcsa jel. Ő már nem az a mesebeli királyfi, akit a hercegnő csókja szabadít fel a varázslat alól, egy androgén, szinte földönkívüli lény, amely nagy szemekkel bámulja azt, hogy mi is történik körülötte. Azt hiszem, sokan járnak így és válnak Ughy Levente-féle békává, amikor csak úgy rácsodálkoznak arra, hogy milyen romlott világ vesz minket körül.

A Digitális nász és A figyelő vagy akár a Tehnoevolúció című szobrokkal Ughy Levente egy másik jelenségre is felhívja a figyelmet, arra, hogy életünk legintimebb terébe is befurakodott a technológia. Párkapcsolataink leegyszerűsödnek, kiégnek, felgyorsulnak, felszínesek, fellazultak a nemi szerepek, felborult az évszázados társadalmi rend, és emiatt is elgépiesedünk. Észrevehetetlenül kihal belőlünk az az érzés, ami a legemberibb, az őszinteség, kölcsönös

bizalmon alapuló szeretet és az ember-ember közötti kapcsolat. Lehet, hogy ilyenekké váltunk, csak nem látjuk magunkat saját létünkől eltávolodva? Ughy Levente a maga módján ezt állítja tükörként elénk.

Ughy Levente majdnem minden szobraiban feltűnik a ló, a kecske, a griffmadár ábrázolása. Nem véletlenül, hiszen ezek a jelképek benne vannak a magyar őskultúrában is, csillagképként vagy a táltosok áldozati állataként. És ott van a griffmadár is, amely visszahozza Fehérlófiát az alvilágból, a nemzetünk felett őrködő turulmadár (Őrző), amely az alkotó meglátásában átalakult a cyborgvilágunk képére, de még őrzőként mindig velünk van.

Azzal zárom gondolataimat, hogy nem bocsátkoztam ugyan részletekbe, de remélem, hogy néhány kulcsot adtam az önök kezébe, amivel be lehet lépni Ughy Levente misztikus szobrainak a világába, amely úgy üzen a mának, hogy mindegyre visszanyúl a gyökerekhez. Gondolatébresztő feltöltődést kívánok!

A Kecse és a Ló, 2022

Technoevolúció, 2023

Visky András regénye rangos német irodalmi díjat kapott

Visky András *Kitelepítés* című regényének német kiadása, a *Die Aussiedlung* kapta a Nemzetközi Irodalmi Díjat (Internationaler Literaturpreis) – jelentette be a szerző kiadója, a Jelenkor Kiadó a Facebook-oldalán.

Mint írták, az elismerését a Haus der Kulturen der Welt (HKW) és a hamburgi Stiftung Elementarteilchen közösen ítéli oda kiemelkedő kortárs világirodalmi mű német fordításáért. A *Kitelepítés* német nyelven Tankó Tímea fordításában a Suhrkamp Verlag gondozásában jelent meg *Die Aussiedlung* címmel 2025 őszén.

A díjat Visky András és Tankó Tímea Berlinben vette át, az ünnepségen a zsűri nevében Senthuran Varatharajah tamil származású német író mondott laudációt.

A díj odaítéléséről döntő zsűri indoklásában szerepel, hogy ritkán találkozni olyan könyvekkel, „amelyekben az elbeszélés és a nyelv olyan mély egységbe olvad, mint Visky András *Kitelepítés* című regényében”.

„Családja sorsára az 1950-es évek Romániájában a szerző évtizedekig tartó keresés után megtalálta a tökéletes formát: a töredéket. 822 pont nélküli mondatban Visky a kényszer és a nélkülözés éveit a tábori ürességben a szeretet és a szabadság dicsőítő énekévé alakítja. Tankó Tímea csodálatosan gördülékeny és magabiztosan árnyalt fordításában a *Kitelepítés* a zörgő bürokratikus nyelvtől a szívdobbanások közötti csendig terjed” – fogalmazott a zsűri nevében Hannes Langendorfer műfordító.

„A fürdőgyógyászat olyan, mint a zenében az operett”

(Folytatás a 3. oldalról)

jöttek a reformátusok és a katolikusok, ezt igazolja a templomok építési ideje is.

– *Miért választottad az orvost?*
– Ezt már gyerekoromban elhatároztam, és ebből nem tértem ki. Persze lehettem volna tanár vagy lelkész, ezek a pályák is érdekelték.

– *Mikor kerültél az orvosira?*
– 1962-ben, akkor érettségiztem, és be is jutottam. Nagy szigorúság volt, de megnyílt a világ előttem: színházba jártam, sportrendezvényekre, sőt amatőr szinten űztem is néhány sportot az egyetemen. Abban az évben, 1962-ben indult a marosvásárhelyi orvosi egyetemen a román tagozat, addig nem volt román nyelvű orvosképzés.

– *Kire emlékszel a professzorok közül?*
– Pápai Zoltán professzor, Dóczy Pál, Mátyás Mátyás, Maros Tibor, László János, Száva János. A román szekcióra Kolozsvárról helyeztek át tanárokat. Első évben a diákok kb. 80%-a magyar volt, és 20%-a román. A '70-es években egyenlítődtött ki az arány, ekkor lett fele-fele. Most pont fordítva van, a kommunizmus és a '90 utáni liberalizmus mindent átrendezett...

– *Milyen karok működtek magyar nyelven?*
– Általános, fogorvosi, gyermekgyógyászati és gyógyszerészeti kar. Voltak vásárhelyi vagy környékbeli románok, akik 1962 előtt magyarul végezték az egyetemet. Jól, szinte anyanyelvi szinten beszéltek magyarul. A tanárok 90%-a vagy magyar volt, vagy zsidó, akik mindkét karon tanítottak.
– *Honnan jöttek a román tanárok 1962-ben?*

– A kolozsvári orvosi egyetemről helyeztek át román anyanyelvűeket. Volt egy vicc is, hogy amikor felültek a vonatra Kolozsváron, tanársegédek voltak, Kocsárdon már adjunktusok, s amikor leszálltak a marosvásárhelyi vonatállomáson, már előadótanárok lettek. Így mentek fel a ranglétrán.

– *Miért fontos anyanyelven tanulni az orvosin?*
– Minden tudományt anyanyelven kell tanulni, mert csak azon lehet a legjobban elsajátítani. Ezt Comenius mondta, aki morva volt, s tanított Sárospatakon is. „Minden ember csak anyanyelvén lehet tudós.” A morvák és a csehek ugyanazt a nyelvet beszélik, Szlovákia nem létezett, ők tótok voltak. 1910-ben Pozsonyban a népszámláláskor maximum 10%-a volt szlovák, a többiek németek, magyarok, zsidók.
– *Milyen volt a kapcsolat a magyar és a román egyetemisták között?*
– Nem volt baj 1967-ig, amikor felütötte a fejét a nacionalizmus. Akkor már két éve Ceaușescu vezette az országot. Hatodéves voltam, amikor feljelentettek, hogy a Magyarország–Románia futballmeccsen én a magyaroknak drukoltam és tapsoltam. Persze nem volt igaz, mert voltam olyan óvatos – ha belül mást is éreztem –, hogy ilyesmit ne kövessek el.

Mechanomorf Entity, 2025

Dr. Bartha András

Volt egy fekete-fehér közös televízió, azon néztük a meccseket. Ott volt Pop D. Popa, a híres szívsebész, prorektor, aki később Ceaușescunak lett a szívorvosa. Még Olariu professzorra emlékszem. Én nem tapsoltam, csak a lelke tapolt. Rektori fegyelmi vizsgálat alá helyeztek, szerencsére akkor Puskás György volt a rektor, aki jó magyar érzelmű volt. Azt is rám fogták, hogy nem ismerem a román játékosok nevét, csak a magyarokét. Felsoroltam a teljes román csapatot. A sport volt az egyik hobbi.

– *Milyen célból végezték ezt a vegzálást?*
– Ki akartak rúgni pár magyar diákot, hogy minél kevesebben végezzünk az orvosin. Szerencsére ez a tervük nem sikerült, s még csak megrovást sem kaptam, mert semmi alapja nem volt a koncepció vád. – *Mikor végeztél?*
– 1968-ban. Akkor megyét kellett választani, én Beszterce-Naszódra gondoltam. Megjelentünk a Megyei Egészségügyi Igazgatóságon, és ott kellett helységet választani. A Mezőséget néztem ki magamnak, hogy közelebb legyek Vásárhelyhez és a magyar vidékhez. Így kerültem Mezőkecsdre. Ott voltam egy évig, s két évig Mezőszentmihályon, amely a Marosludas–Beszterce vasútvonal közepe táján fekszik.

– *Milyen körülmények fogadtak?*
– Nehéz évek voltak: szegénység, elmaradottság, nem megfelelő munkakörülmények. Ma már nem vállalnám ezt a felelősséget! Vonattal utaztam hétfőn reggel Marosvásárhelyről Ludasig, ott váltottam, felültem a Lekencére tartó járatra, és mire rendelni kellett, már megérkeztem. Mezőszentmihályon már jobb körülmények között laktam, mert ott volt Toroczka gróf rezidenciája. A trianoni döntés után a család nyugatra távozott. Akik ott voltak eltemetve a családból, még a sírköveiket is ledöntötték, már semmit sem találtam. A kúrián megvolt a Toroczka grófok címere, ez kőből készült, próbálták baltával szétverni, de nem sikerült.

– *Mi volt a kúriában berendezve?*
– Szülőszoba, vizsgáló, konyha, lakosztály, ahol télen nyáron fával lehetett fűteni.
– *Milyen emléked van arról a két évről?*
– Önállóságot tanultam. Ekkor határoztam el, hogy szakosítom magam, mert csak így tudok továbblépni. Bukarestben kellett vizsgázni alorvosnak (most így mondanánk: rezidens), s egyből szakot és munkahelyet lehetett választani. Én a balneo-fizioterápiát választottam. Négy hely volt Erdélyben: kettő Félix-fürdőn és kettő Szovátán. A Regátban voltak a belgyógyászati helyek, de nem akartam odamenni.
– *Mit jelent a balneo-fizioterápia, mert sokan nincsenek tisztában a kifejezéssel?*

– A közvélemény nincs tisztában a balneológiával, azaz a fürdőgyógyászattal, amely az orvostudomány része. Sőt, a klasszikus gyógyászat legrégebbi ágazatát képezi. A régi időkben empirikusan alkalmazták, ma már tudományosan megalapozott gyógymódnak számít. Régebben a fürdőorvoslás „úri szakma” volt. A fürdőkezelés csak a tehetősebb polgárok kiváltsága volt. A híres fürdőhelyeken, pl. Karlovy Varyban (Károlyfürdő), Pöstyénben (Piešťany) nyáron prágai, budapesti és bécsi egyetemi tanárok dolgoztak. Különben a fürdőgyógyászat olyan, mint a zenében az operett: nem egészen opera, de nem is könnyűzene. Ennek a „műfajnak” a nehézségét csak az tudja, aki gyakorolja.

– *Mielőtt továbbmennénk, megkérdezem: mit csinál egy magyar orvos a Mezőségen szabadidejében, ha nincs csa-*

ládja, és nem akar kocsimba járni, nem tud vagy nem akar kártyázni?

– Lehet olvasni, sokat-sokat. Én ezt tettem! Ekkor olvastam el az összes Nyíró- és Tamási-könyvet, Zilahy Lajost, Makkai Sándort, Szabó Dezsőt, Herczeg Ferencet. Persze nem lehetett ezeket megvásárolni, de volt egy zsidó malomtulajdonos, Löb Leopold, aki a saját malmát adminisztrálta Mezőszentmihályon; gazdag könyvtára volt, sok magyar könyvvel. Művelt ember volt, tőle kaptam olvasnivalót. Ezenkívül a mezőköbölküti református papnak, Uszkai Gyulának is jó könyvtára volt. Már rég meghalt. Csak erre a két helyre jártam, nem mentem a rendőrpáncsnokhoz kártyázni vagy az italkimérőbe, hanem sok-sok könyvet olvastam. Lényegében, amihez nem jutottam, amit nem tanultam Dicsőben, az iskolában az '50-es években, azt akkor pótoltam a Mezőségen, körorvos koromban...

– *Ezzel a két úriemberrel lehetett politizálni is, magyarságtudatról beszélni?*

– A Mezőség közepén lehetett, megbíztunk egymásban; messze voltak az állambiztonság emberei... Lehetett magyar nótát vagy katonadalokat is énekelni, a templomban a nemzeti himnuszt, mert a kommunisták nem jártak templomba, nem kellett félni a feljelentéstől. A papilakon volt egy zongora, szépen játszott rajta a pap; ott a székel himnuszt is elénekeltük, nem féltünk.

– *Milyen a mezőségi magyar ember?*
– Ahol én dolgoztam, csak Mezőköbölkút volt magyarok által is lakott falu. Abban az időben nagy volt a szegénység, az elmaradottság, nem tudtak úgy tanulni a jó képességű gyerekek, mint máshol. Szerény, jó emberek voltak, akikkel tudtam egyezni. Nem egyeztem jól a párttitkárral és a néptanácselnökkel, mert nem voltam párttag. Be akartak léptetni, de határozottan megmondtam: nem és nem! Nem voltam karrierista! Az orvosok közül csak ketten nem voltunk párttag az azon a vidéken. Végül békén hagytak. Szovátán sem lettem párttag, és ennek ellenére Bukarest kinevezett igazgatónak.

(Folytatás a 6. oldalon)

Transhuman, 2022

Támogatók:

„A fürdőgyógyászat olyan, mint a zenében az operett”

Örző, 2024

(Folytatás az 5. oldalról)

– Mikor lettél a szovátai Fürdőgyógyászati Poliklinika igazgatója?

– 1992-ben neveztek ki, és 20 évig, nyugdíjazásomig voltam igazgató-főorvos. Közvetlenül Bukaresthez tartoztunk, nem a megyei egészségügyhöz. Megbízta bennem, tisztelték, szabad kezet adtak.

– Szovátán milyen neves személyiségek, hírességek fordultak meg az évek során, akik itt kezeltették magukat?

– Régen Mihály királytól Mária román királynőig, Jászai Mari színésznőtől Ady Endréig sokan jártak ide, és gyógyították magukat. Nekem nagyon sok páciensem volt Szibériától Vancouverig, Dél-Afrikától Chi léig. Itt volt egy arab sejk, a Moldovai Köztársaság miniszterelnöke, Ruha István hegedűművész, Szócs Géza költő, Benkő László zenész, Bölöni László futballszár stb. Nekem nem számított, hogy miniszter vagy szovátai roma nemzetiségű, mindenki beteg volt...

– 1989 végén Szovátán is megalakult az RMDSZ. Hogyan emlékszel erre vissza?

– Pontosan 1989. december 30-án. Ekkor lettem ideiglenesen elnök; Antal Sándor lelkes és Németh János tanár is bekerült a vezetőségbe. Ugyanazt terveztük, mint egyebütt: le kell váltani a régi vezetőket, új emberek kellenek, kétnyelvű utcatáblák, Bălcescu-, Petőfi-szobor a parkokba, a magyar nyelv teljes körű használatának a bevezetése stb. Ezt mind sikerült megvalósítani. Háromszor megválasztottak városi tanácsosnak, 12 évig voltam benne, azután kiléptem, de a kultúrából nem, és a város életéből sem.

– Mi a politika?

– A kompromisszumok tudománya. Nincs olyan politikus, aki ne kötné kompromisszumot. Aki nem köt, azt golyózzák.

– Visszatérve a gyógykezelésre: miért fontos az emberi szervezetnek, hogy egy bizonyos idő után, amikor előállnak a testi és végtagfájdalmak, próbáljuk kihasználni a természet adta fürdői gyógykezelési lehetőségeket? Van, amit nem lehet gyógyszeres kezeléssel megoldani, de fürdő által igen?

– Így van! A krónikus, idült betegségeket lehet és kell gyógyítani, rehabilitálni.

– Hol vannak a világon a legjobb kezelési bázisok? Jártál ott?

– Közép- és Kelet-Európa a fürdőgyógyászat hazája. Az északi államokban (Norvégia, Finnország, Svédország) nincsenek ilyen irányú természeti adottságok. Igen, Közép-Európa leghíresebb fürdőhelyein jártam.

– Kérlek, beszélj a családról is!

– 1969-ben nősültem, feleségem akkor még egyetemista volt a fogorvosin. Matta Júlia Erzsébetnek hívták. Vásárhelyen lakunk hétvégeken, hétközben én a Mezőségen. '74-ben végzett, Szovátán volt fogorvos, 12 éve hunyt el. Gyerekeink: Bartha Botond Csaba informatikus, mérnök; menyem, Bartha Sz. Kádár Gyöngyi román–angol szakos tanár. Lányom, Bartha Réka Boróka színésznő; vejem, Béres László színházrendező. Lányomtól három unokám van: Anna fogorvos-tanhallgató, Villő általánosorvos-hallgató, Janka középiskolás. 2011-ben nyugdíjaztak, de a hazai törvények lehetőséget biztosítottak, hogy 2026. február 1-jéig pályán maradjak.

– Milyen díjat kaptál?

– Szakmai téren Kiválósági diplomát (Diplomă de excelență), az RMDSZ-től Könyv és gyertya díjat. Most, a számvetés idején elégedettnek érzem magam.

– Van üzeneted a mai generációnak?

– Azt üzenem, hogy mindent vegyenek komolyan, ne ragadjanak le egy dolognál, sokrétűek kell legyenek, tájékozottak, ne

Sikoly, 2025

maradjanak szakbarbárok. Tanuljanak, főleg könyvekből, és ne internetről, okostelefonról. Igazi, alapos tudást a szakkönyvek adnak.

– ...és az erdélyi magyarságnak?

– Tartsanak ki, mert még mindig sokan vagyunk, egymillió-kétszázezren; a világ több mint 50 országában kevesebben élnek.

Marosvásárhelyi díjazottak
a Magyar Színházak 38. Kisvárdai Fesztiválján

Galló Ernő és Sebestyén Aba, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának művészei díjjal tértek haza az idei kisvárdai színház-fesztiválról.

A Kisvárdai Várszínház díját a legjobb férfi alakításért Galló Ernő kapta a Yorick Stúdió *Egy diktátor születése* című előadásában nyújtott teljesítményéért.A legjobb kortárs dráma bemutatása okán kapott díjat Sebestyén Aba, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata és a Yorick Stúdió közös produkciójában megvalósult *Alaszka* című előadás megrendezéséért.A Magyar Színházak 38. Kisvárdai Fesztiváljának fődíját a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata kapta a *Sopro – Suttogás a sötétben* című előadásáért, amelyet Bocsárdi László rendezett.

A szervezők közleménye szerint a szombaton véget ért fesztivál idén is a határon túli és az anyaországi magyar színházak legizgalmasabb előadásait és alkotóit gyűjtötte egybe. A három játszóhelyen – a Várszínpadon, a Zsinagógában és a Művelődési Központban – összesen 23 versenyelőadást láthatott a közönség.

A fesztiválra tizenhét városból érkeztek társulatok: Aradról, Beregszászról, Budapestről, Debrecenből, Dunaújvárosból, Kézdivásárhelyről, Kolozsvárról, Komáromból, Marosvásárhelyről, Nagyváradról,

Sepsiszentgyörgyről, Szabadkáról, Szatmárnémetiből, Szegedről, Székelyudvarhelyről, Temesvárról és Újvidékről. Az idei versenyprogramban a Színház- és Filmművészeti Egyetem, valamint a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem hallgatói is bemutatkoztak.

Délelőttönként szakmai beszélgetéseket rendeztek, a fiatal szakírokat a Villám-Workshop segítette, emellett a Tér és idő játéka a színházban című műhelymunka is fontos szakmai fóruma volt a találkozóknak Béla Marcel rendező és Kozma Gábor Viktor színésztréner vezetésével.

A zsűri tagja volt Léner András színházi rendező, egyetemi oktató; Gilbert Edit irodalomtörténész, kritikus, műfordító; Pregitzer Fruzsina színművész, Szabó Attila színház-történész, tanár; valamint Györgyi Kata, a Debreceni Egyetem kulturális mediáció mesterszakos hallgatója.

Az idei fesztiválon új elismerést alapítottak. A Kovács Dezső nívódíj Kovács Dezső kritikus, esztéta, újságíró emlékéért őrzi, aki hosszú éveken át meghatározó résztvevője volt a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiváljának: vezette a workshopot, rendszeres szakmai hozzászólóként és állandó résztvevőként kísérté figyelemmel a fesztivál munkáját.

A fesztivál záróünnepségén Lelkesi Tibor, Kisvárdai polgármestere mondott ünnepi köszöntőt, míg a szakmai zsűri nevében Léner And-

rás a zsűri elnöke értékelte az idei seregszemlét. Ezt követően közösen adták át a Magyar Színházak 38. Kisvárdai Fesztiváljának díjait.

A fesztivál fődíját a legjobb előadásért Tiago Rodrigues *Sopro – Suttogás a sötétben* című darbjáért a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata kapta. A legjobb társulat a Nagyvárad Szilvési Színház lett Kincses Réka és Enyedi Éva *Villámcsapottak* című darbjával, a legjobb rendezésért Mohácsi Jánost díjazták Závada Pál, Mohácsi István és Mohácsi János *Egy piaci nap* című darbjáért, amelyet a Komáromi Jókai Színház adott elő.A legjobb női alakításért járó Kovács Dezső nívódíjat Mészáros Crnkovity Gabriella kapta (Urbán András: *Utópia*, Újvidéki Színház), a legjobb férfi alakításért a Kisvárdai Várszínház Díját megszavazták oda Harsányi Attilának (Raymond Fitzsimons-Tapasztó Ernő: *Kean*, Aradi Kamaraszínház) és Galló Ernőnek (Székely Csaba: *Egy diktátor születése*, Yorick Stúdió, Marosvásárhely).A legjobb női epizódszereplő Moldován Blanka (Tiago Rodrigues: *Sopro – Suttogás a sötétben*, Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata), a legjobb férfi epizódszereplő Ferenci Attila (Gogol: *Revizor*, a budapesti Nemzeti Színház és a Beregszászi Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház közös produkciója) lett.

A Társadalmi Kapcsolatokért és

Kultúráért Felelős Minisztérium színészi életműdíját Méhes Kati (Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata) és Varga József (Beregszászi Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház) vehette át.

A Kisvárdai Várszínház Tép-lánszky-díját, amely a legígéretebb pályakezdőnek jár, Lajter Márkó kapta (Ernesztó, Purosz Leonidas: *Szakadás*, Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház), a legjobb színpadi adaptációért Solt Róbertet ismerték el (Galló Olga: *Babilon dosszié*, Orlai Produkció),a legjobb kortárs dráma Elise Wilk: *Alaszka* című darabja lett Sebestyén Aba rendezésében (Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata, Yorick Stúdió), a legjobb díszletért Szőke Zsuzsán díjazták (Lev Birinszkij -Bélai Marcel-Kiliti Krisztián: *Bolondok tánca*, Tamási Áron Színház, Sepsiszentgyörgy).A Debreceni Színházfüggők Társasága a tehetséges fiatalokat elismerő Titán-díjat a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem színészhallgatóinak adományozta a *Jacob szobája* című előadásban nyújtott teljesítményért.

Sebestyén Aba és Galló Ernő

Megérkezett a bayeux-i kárpit Londonba

Megérkezett pénteken a bayeux-i kárpit Londonba. Az Anglia normann meghódításának autentikus történelmi forrásaként is nyilvántartott hímmzett „képregényt” a British Museumban állítják ki 2026. szeptember 10. és 2027. július 11. között. A páratlan művészettörténeti emlék londoni bemutatását a szakma és a brit sajtó egyöntetűen az évszázad nagy-britanniai kulturális eseményeként tartja számon.

A XI. században született világhírű műalkotás időleges átadásáról 2018-ban született elvi döntés, de a terv megvalósulását hétévi tárgyalássorozat előzte meg.

A csaknem ezeréves kárpit szállítását Franciaországban számos szakértő ellenezte, mert attól tartottak, hogy a vászon állagában helyrehozhatatlan károk keletkezhetnek a mozgatus miatt.

A szállításhoz azonban egy olyan egyedi eszközt gyártottak, amely gyakorlatilag minden káros rázkódást kiszűrt. A kárpitot egy alumíniumrekeszbe helyezték, a rekeszt pedig egy konténer belsejében függesztették fel tizenkét lökésgátló fémrugóval.

Brit és francia szakértők februárban és áprilisban is tartottak egy-egy próbautat, és a mérések azt mutatták, hogy az egymillió font költséggel kialakított, hőmérséklet- és páratartalom-szabályozóval ellátott kettős tároló szerkezet a rezgések 96 százalékát kiszűrte. Ez azt jelenti, hogy a kárpit a szállítás közben hozzávetőleg ugyanolyan mértékű vibrációnak volt kitéve, mint amennyi állandó normandiai kiállítási helyén, normál körülmények között is éri.

A szerkezetet egy kamion szállította Nagy-Britanniába a brit és a francia partok közötti tenger alatti vasúti útvonalon.

A szállítás teljes titoktartás mellett zajlott, időpontját nem jelentették be előre, és az sem ismert, hogy a vásznat – amelyet már tavaly eltávolítottak a teljes renoválásnak alávetett bayeux-i múzeumból – hol tárolták, mielőtt pénteken Angliába vitték volna.

A 68 méter hosszú, fél méter széles hímmzés 58 képen, magyarázó latin szövegekkel mutatja be Anglia

normann meghódítását, az ahhoz vezető történelmi eseménysort és az 1066 októberében megvívott, normann győzelemmel végződött, hat évszázadnyi angolszász uralomnak véget vető hastingsi csatát, amelyben az angol király, Harold Godwinson is meghalt.

Harold halálát a kárpit külön jelenetben és szöveges leírásban ábrázolja.

A csata után két hónappal, 1066 karácsonján Hódító Vilmost, Normandia hercegét, a győztes normann sereg vezérét Anglia királyává koronázták a londoni Westminster apátságban.

A rendkívüli szakértelemmel megalkotott hímmzés-munka készítésének helyszíne és ideje nem teljesen egyértelmű, de a szakértők többsége szerint a kárpit Angliában készülhetett az 1070-es évek végén, nagy valószínűséggel Bayeux püspöke, Odo – Vilmos féltestvére – megbízásából.

A belépők árusítása július 1-jén, példátlan érdeklődés mellett kezdődött: az online értékesítési platformon azonnal 80 ezres sor alakult ki, és a nap folyamán voltak időszakok, amikor kilenc órát kellett várni, mire a vásárlók eljutottak odáig, hogy megvehessék jegyüket.

A British Museum már az első nap 2,5 millió font rekordbevételt könyvelhetett el, és az idei évre szóló jegyek is már az első értékesítési napon elfogytak, de a múzeum később további belépőket bocsát forgalomba.

George Osborne, a British Museum elnöke, volt brit pénzügyminiszter közölte, hogy 7,5 millió látogatóra számítanak a kiállítás idején.

Az angol földön aratott leghíresebb francia katonai győzelem hímmzett történelmi krónikáját Nagy-Britannia már korábban is megpróbálta kölcsönkérni Franciaországtól: először 1953-ban, II. Erzsébet királynő koronázásának évében, majd 1966-ban, a hastingsi csata 900. évfordulóján, de a kezdeményezés a franciák ellenállása miatt mindkét alkalommal sikertelen volt. (MTI)

Távoli rádiógalaxist vizsgáltak magyar kutatók részvételével

Egy rendkívül távoli rádiógalaxis belső szerkezetét eddig példa nélküli részletességgel vizsgálta meg egy nemzetközi kutatócsoport magyar részvétellel – tájékoztatta a HUN-REN Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont (CSFK) az MTI-t.

A közlemény szerint a TGSS J1530+1049 katalógusjelű objektum olyan messze található, hogy a róla érkező fény és rádiósugárzás több mint 12 milliárd évig utazott, mire elérte a Földet. A tanulmányozott rádiógalaxis abban a korban létezett, amikor a világegyetem még csak másfél milliárd éves volt, ami a mai korának alig több mint egytized része. A kutatók számára ezek az extrém távoli objektumok kulcsfontosságúak, mert segítségükkel megérthető, hogyan kezdtek el kialakulni galaxishalmazok és a legelső óriásgalaxisok az univerzum történetének hajnalán.

A csillagászok a világ legérzékenyebb rádióinterferométerei közé tartozó Európai VLBI Hálózatot (EVN) és az angliai e MERLIN rádiótávcső-rendszert használták, hogy rendkívül finom felbontással figyelhessék meg a galaxis rádiósugárzását. Ezek segítségével feltárták a galaxis központjában elhelyezkedő aktív galaxismaghoz kapcsolódó rádió-

sugárzó struktúrák – kiterjedt lebenyek és kompakt forró foltok – alakját és elhelyezkedését. A rádióméréseket végző csoportot Gabányi Krisztina Éva, az ELTE Csillagászati Tanszék, a HUN-REN-ELTE Extragalaktikus Asztrofizika Kutatócsoport és a HUN-REN Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont munkatársa vezette. Az eredményeket összevetették a James Webb-űrtávcső (JWST) infravörös tartományban végzett megfigyeléseivel, amelyek a galaxis környezetében lévő ionizált gázt térképezték fel. A két mérés egy fiatal aktív galaxis-mag és az azt körülvevő komplex kozmikus környezet gyors fejlődéséről ad egységes képet.

A nagy felbontású rádióképek azt mutatják, hogy a TGSS J1530+1049 viszonylag kicsi – körülbelül 17 ezer fényév átmérőjű – rádiószerkezettel rendelkezik, ami arra utal, hogy a galaxis aktív magja kozmikus értelemben még fiatal.

A kutatók az úgynevezett közepes méretű szimmetrikus objektumok közé sorolják, amelyek a később hatalmasra növekvő rádiógalaxisok őseinek tekinthetők. A közlemény szerint a fiatal rádiógalaxis környezete rendkívül összetett és dinamikus képet mutat. Az

észlelt gázmozgások arra utalnak, hogy a fekete lyukból kiinduló anyagkilövellések (rádiónyalábok) közvetlen kölcsönhatásban állnak a környező gázfelhőkkel. Emellett több nagy tömegű galaxis is összezsúfolódik itt, egy mindössze néhány tízezer fényév kiterjedésű térségben. Ezek a galaxisok intenzív csillagkeletkezést mutatnak, és várhatóan a következő néhány milliárd év során teljesen összeolvadnak. Mint írták, ma még nagyon kevés ehhez hasonló korai rádiógalaxis ismert. A kutatócsoport vizsgálata segít választ adni arra a kérdésre, hogyan nőttek meg a korai világegyetemben ilyen gyorsan az első szupernagy tömegű fekete lyukak, és miként befolyásolták a környezetükben lévő gáz és csillagok fejlődését. A mostani kutatás egy olyan struktúrát tárt fel, amely a közeli Univerzumban ismert óriás elliptikus galaxisok őseinek tekinthető, s bepillantást enged abba, hogyan alakulhattak ki ezek kisebb galaxisok összeolvadása során.

A JWST-vel és a rádióinterferométer-hálózatokkal végzett mérések eredményeit bemutató cikkek az Open Journal of Astrophysics és az Astronomy and Astrophysics című folyóiratokban jelentek meg. (MTI)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
• Rendőrség	- 0265/202-305	- vidék - 0265/929
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	• Delgaz Grid - 0265/200-928
• Sürgősség szolgálat: - gyermekeknek	- 0265/210-177	- 0800/800 928
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	• Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
• Prefektúra	- 0265/266-801	- közönségszolgálat - 0265/208-888
• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442	- központ - 0265/208-800
	- 0265/262-907	- 08008 208-888
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110		• Fogasztóvédelmi hivatal - 021-9551
• Procardia Egészségügyi Központ		• Vasútállomás - 0265/236-284
	- Orvosi rendelők: - 0265/210-087	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás
	- M. Eminescu u. 3. sz.: - 0265/210-087	- 0265/215-119
	- Fizioaterápia: Arany János u. 46. sz.: - 0730-545-646	- 0744-282-710
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
	- 0265/312 436	- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
	- 0265/250-120	- koszorúk - 0745-606-269
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	- halottszállítás - 0758-047-604
• Dora Optics	- 0733-553-976	
	- 0733-553-976	
• DIGI	- 0365/400-401	

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268-854-es telefonon.

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALUNK szobafestést, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcsonatnát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (28588)

ELSZÁLLÍTUNK felesleges bútort, ruhát és egyéb tárgyat, fertőtlenítünk, kifestünk alagsor, garázst. Tel. 0747-816-052. (28576)

BÁRMILYEN típusú munkát vállalunk, külső-belső munkálatot, fateraszkesztést, stb. Tel. 0751-696-823. (28632)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk
ADORJÁNI ILONA KATALINRA
szül. Nemes
a szeretett édesanyára, feleségre, nagymamára és dédmamára halálának első évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Mély fájdalommal férje, fia, lánya, unokái és dédunokái.
(28631-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Mély megrendüléssel értesültünk volt osztálytársunk
BORBÉLY FERENC
(FERKÓ)
váratlan haláláról. Családja gyászában, fájdalomában osztozunk. Nyugodjon békében!
A Bolyai Farkas Líceum 1991-ben végzett XII.G osztálya.
(p.-I)

European Union
Ministerul Educației și Cercetării
Planul Național
de Redresare și Reziliență

O seară
sub stele
la Limesparc
Csillagles a
Limesparkban

JÚLIUS 18. IULIE / ORELE 18.00 – 24.00 ÓRA KÖZÖTT

CONSILIUL JUDEȚEAN MUREȘ
MAJROS MEGYEI TANÁCS
MUSEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MÁRKOS MEGYEI MUSEUM
LIMESPARC
unesco

in colaborare cu: Asociația AstRomania și Asociația Maghiară Astronomică din Transilvania
Az AstRomania Egyesület és az Erdélyi Magyar Csillagászati Egyesület közreműködésével

mk <https://mentorkonyvek.ro/>

Mentor Könyvek

Dr. Antalka
Ágota

Egy
kolibri
család
hétköznapi

RADIO
KOKO

ONLINE STREAMING

GYERE,
MESELIJ!

vasárnap 18:00

ETV
ERDÉLY TV

Spălătorie și detailing auto
Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predaș u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

radio.kptv.ro

KPTV
THE ROCK STATION

radio.kptv.ro